

Uppföljning av avtal för folkhälsoinsatser i stadsdel Västra Göteborg 2022

Göteborgs Stad, stadsdelsnämnden och Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd (HSNG) har tecknat avtal om lokalt folkhälsoarbete från 1 januari 2021 till 31 december 2022. Med grund i parternas mål- och inriktning formuleras en handlingsplan för det lokala folkhälsoarbetet. Den ska även följa de målområden och dokument som anges i avtalet:

- Göteborgs Stads styrdokument för folkhälsoarbete (budget, Göteborgs Stads program för en jämlik stad med flera)
- Västra Götalandsregionens styrdokument för folkhälsoarbete (budget, regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 med flera)
- Mål- och inriktningsdokument för HSN

Handlingsplanen anger folkhälsoarbetets riktning och innehåller insatser som ska bidra till det övergripande målet att uppnå en jämlik hälsa i befolkningen. Detta ska ske utifrån ett rättighetsbaserat arbete med vägledning av FN:s konvention om barnets rättigheter samt mänskliga rättigheter. Arbetet med att förbättra folkhälsan kräver gemensamma insatser och samverkan mellan olika nivåer och olika huvudmän. Det lokala arbetet sker i bred samverkan med olika samhällsaktörer. Handlingsplanen fastställs och revideras årligen i samband med gemensamt presidiummöte eller annat likvärdigt politiskt dialogforum.

I nedan uppföljning beskrivs kortfattat insatser som genomförts under året utifrån handlingsplanens prioriterade områden. Uppföljningen skickas till Västra Götalandsregionen för att delge Göteborgs Hälso- och sjukvårdsnämnd. Uppföljningen delges även SN Sydvest.

1. Prioriterade områden i den lokala handlingsplanen

Nedan redovisas insatser i den före detta stadsdelen Västra Göteborg under år 2022 utifrån handlingsplanens prioriterade områden. De olika insatserna kan gå in under olika prioriterade områden men beskrivs endast under ett av områdena. Exempelvis kan de insatser som beskrivs inom målområdet *Skapa hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen* likaväl beskrivas inom målområdet *Den psykiska ohälsan ska minska*.

Det ska också nämnas att utöver de insatser som har bedrivits med utgångspunkt ifrån samverkansavtalet för lokalt folkhälsoarbete och som redovisas här har under året många andra främjande och förebyggande insatser utförts inom olika verksamheter och förvaltningar inom stadsområde sydväst, Västra Göteborg. Exempelvis inom hälsofrämjande och förebyggande verksamheten för seniorer, inom fritidsverksamhet och inom förebyggande socialtjänst.

Prioriterat område: Ge varje barn en god start i livet

Insatser

Inom det här målområdet pågår flera insatser inom familjecentrerat arbete (FCA) i stadsdelen. Insatserna redovisas inom ramen för det särskilda "FCA-avtalet". Under 2021 startade ett särskilt samarbete mellan FCA och folkhälsa, nämligen Lullaby Project. Projektet har fortsatt under 2022 och



handlar om anknytningsbaserad kulturinsats som har utgått från Familjecentralen Trädet. Lullaby handlar om att föräldrar närmar sig sitt ofödda/nyfödda barn genom arbete med att skriva en personlig vaggvisa enligt visst koncept. Metoden hjälper föräldrar som i nuläget har problem med anknytning till sina ofödda/nyfödda barn (för mer information: [Lullaby Project | Carnegie Hall](#) & [Lullaby Project - Förvaltningen för kulturutveckling \(vgregion.se\)](#)). Totalt har 5 mödrar och 2 fäder deltagit i projektet. Insatsen bekostades av folkhälsomedel under 2021 men har fortgått under 2022.

Under året har arbete pågått med att ta fram en ny **Föräldraguide för område sydväst**. Utvecklingsledare folkhälsa har deltagit i arbetet även om det inte utgått särskilda medel för arbetet.

Aktörer

Familjecentralen Trädet, FCA koordinatörerna, Centrum för Kulturutveckling (VGR)

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

På grund av pandemin samt RS-virus har det inte kunnat delta så många i **Lullaby project**. Dock var det goda resultat för dem som deltog. Att skriva en vaggvisa har hjälpt föräldrar att uttrycka sig. Flera föräldrar öppnade sig mer och mer och har "löst upp knutar" under processens gång. Metoden är dock resurskrävande och för kostsam för att fortsätta i den formen som används hittills. Fortsatt samtal med Centrum för kulturutveckling krävs för att se om en fortsättning är aktuell och i så fall hur.

Vid en uppföljning av hur **Föräldraguider** har använts under året framkom att de efter hand har fallit i glömska i olika verksamheter och att de borde ha kommunicerats mer effektivt. Verksamheter menar att den borde använts mer och att den fyller en viktig funktion. Detta är en lärdom gällande den nya Föräldraguiden.

Prioriterat område: Ge barn fortsatt goda förutsättningar genom skolåren

Insatser

Samverkan med skolorna i Södra skärgården

Befolkningen i Södra skärgården har speciella förutsättningar för det dagliga livet, bland annat på grund av att öarna har olika karaktär, olika traditioner men också att det kan vara svårt att ta sig mellan öar. I syfte att diskutera behov kring barn och unga och för att främja hälsa för målgruppen genomfördes under 2020/2021 några träffar med olika aktörer som verkar på öarna. Viktiga temaområden identifierades; meningsfull fritid och ett varierat utbud av aktiviteter, tryggare närområde med fler närvarande vuxna, insatser för att främja psykisk hälsa, värderingsfrågor – vidga normerna för hur man får vara samt sänkt användande av alkohol, narkotika och tobak.

Under 2022 har arbetet fortsatt med att påbörja en långsiktig plan för att främja hälsa hos barn och unga. Arbetet har utgått från skolan i samverkan med andra verksamheter. Ett första utkast på årshjul med hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter från olika aktörer kopplat till olika årskurser har arbetats fram. Insatser har gjorts för att barn på olika öar ska lära känna varandra och för att motverka upplevda skillnader mellan öarna. För att öka föräldraengagemanget har en undersökning om vad föräldrar i skärgården ser för behov för barn och unga genomförts.

Lovaktiviteter Kulturskolan

Kulturaktiviteter har anordnats i Centrala Tynnered samt i Södra skärgården. Aktiviteterna är avsedda att utveckla deltagarnas egna kulturskapande och främja nya sociala sammanhang. Antalet deltagartillfällen (1 tim – 1 dag) har varit ca. 1570 st. Exempel på aktiviteter är så kallade "lovkollo",



en eller flera dagar i film, drama, musik eller bild. Korta "prova på" aktiviteter och drop in/öppen verksamhet har också anordnats såsom exempelvis öppen ateljé (olika material att skapa med, möjlighet att prova instrument, film, musikproduktion mm), där deltagarna kan komma och gå som de vill. Särskilda aktiviteter har anordnats på fritidshemmen inom ämnena musik och dans.

I samverkan med Grundskoleförvaltningen bedrivs **Hälsoäventyret** som arbetar med livsstilsfrågor genom upplevelsebaserad pedagogik. Under 2022 har kopplingarna av Hälsoäventyrsprogrammen förnyats till den nya läroplanen Lgr22. Olika program vänder sig till barn från förskoleklass till årskurs 6 samt grundsärskolan och Kannebäckskolan, döv och hörsel. Följande program har erbjudits: Hyfs (hygien), Immunförsvaret (smittspridning, förebygga ohälsa/främja hälsa), Skelettet, Digestiva (matens väg genom tarmen), SAM (Sömn-avslappning-massage), PULS (om syrets väg genom kroppen), Bra Bränsle, (frukost och matens betydelse för kroppen), Tobaksprogrammet, Kropp & Knopp (om puberteten).

Riktade insatser har erbjudits skolorna i Tynnered. Nyanlända elever i grundskolan F-klass – årkurs 9 har erbjudits tre hälsoäventyrsprogram under läsåret med fokus på kropp, kost och pubertet. Totalt har 16 skolor och 2589 elever tagit del av något av ovan program.

Vidare har Hälsoäventyren som finns i staden genomfört workshops i syfte att lägga upp en strategi och organisering för det framtida arbetet då Hälsoäventyren ingår i ett nytt avtal från och med 2023. Verksamheten ska då finnas tillgänglig i hela staden och framför allt i de skolor där barn och unga behöver det mest. Alla barn och unga i Göteborgs Stad ska få möjlighet att utveckla förståelsen för den egna livsstilens betydelse för hälsan.

Utveckling av främjande/förebyggande arbete lokalt ANDTS

I stadsområde sydväst finns ett behov av att bygga upp en lokal struktur för att på sikt utveckla hälsofrämjande och förebyggande insatser gällande ANDTS, det vill säga arbete kring alkohol, narkotika, doping, tobak och spel. För att kunna göra detta har en inventering av hur situationen ser ut beträffande befolkning och insatser i stadsområde sydväst påbörjats under senare delen av 2022.

Främja simkunnighet och insatser för demokrati

För medel som överfördes från 2021 till 2022 enligt ett beslut fattat i Göteborgs Hälso- och sjukvårdsnämnd har insatser för att främja simkunnighet och insatser för demokrati genomförts. Under ett sommarläger på Rävholmen i Södra skärgården har barn i åldern 10-12 år från prioriterade områden i sydväst haft möjlighet att delta i simskola. Även andra aktiviteter har erbjudits för att främja lusten till att vara ute i skärgården och bekanta sig med havet. Insatsen har nått cirka 45 barn och familjer.

Extra satsningar (Ung Framtid/Camp Demokrati), har gjorts inom ramen för fritidsverksamhetens arbete med ungas delaktighet och inflytande under sommaren. Insatserna har syftat till att stärka ungas förmåga att göra sin röst hörd samt skapa forum för dialog och lärande kring demokrati, kultur och samhällsfrågor. Med handledning av unga ledare samt fritidshetens personal har 30 feriearbetare från årskurs 9 haft i uppdrag att identifiera och synliggöra viktiga frågor för ungdomar 13–15 år i Sydvästs prioriterade områden (de områden har sämre socioekonomiska förutsättningar än andra). Bland annat har tre kortfilmer tagits fram kring "Otrygghet i skolan", "Diskriminering" och "Psykisk ohälsa". Resultatet från de olika aktiviteterna och underlag som arbetas fram skall kunna förvaltas och stärka det pågående arbetet med ungas delaktighet, exempelvis Demokratidagen.



Demokratidagen är ett årligt ungdomsevenemang vars syfte är att öka ungdomsinflytandet i Sydväst genom att få till en dialog mellan ungdomar och politiker och tjänstepersoner samt inspirera deltagarna på eventet att diskutera demokratiska frågor och mänskliga rättigheter tillsammans. I år var temat "okej att inte må okej" där ungas psykiska hälsa stod i fokus. Målgruppen var ungdomar på högstadiet och på årets demokratidag medverkade 57 vuxna och 82 ungdomar.

Aktörer

Grundskoleförvaltningen är en samverkanspart när det gäller insatser som görs eller utgår ifrån grundskolan såsom samverkan med skolorna i skärgården, Hälsoäventyret samt lovaktiviteter. När det gäller lovaktiviteter har samarbeten fortgått och utvecklats mellan aktörer i området med syfte att tillgängliggöra fritidsaktiviteter för boende i området. Parter som ingår i samverkan har varit socialförvaltningen genom fritid och föreningssamordning, kulturförvaltningen genom kulturhus och bibliotek, grundskoleförvaltningen genom skapande skola, kulturskolan och skolorna själva. Civilsamhället har representerats främst genom ett antal aktiva föreningar, kyrkor och en friskola driven av Räddningsmissionen. När det gäller simaktiviteter har samverkan skett med socialtjänst, skolor och andra verksamheter för att nå de barn och familjer med störst behov.

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

När det gäller **Hälsoäventyret** genomfördes några program även digitalt vid hög smittspridning av covid 19 vilket gick bra men som inte var lika uppskattat som de fysiska lektionerna. Vid två veckor under sommaren genomfördes utomhuspedagogik med rörelseaktiviteter i Tynnered vilka var fullbokade. Generellt visar utvärderingar som gjorts av programmen att de är mycket uppskattade av barnen som tycker att de lär sig nya saker. En enkät skickades också ut till alla lärare som besökt Hälsoäventyren, de som besvarade enkäten var mycket nöjda med verksamheten.

Samarbetet mellan olika parter kring **kulturaktiviteterna** ger fina synergieffekter då olika parter hänvisar till varandras verksamheter. Det ger möjlighet att skapa förståelse för behoven i området, dialog med och omkring barnen och i förlängningen skapar det trygghet och trivsel. Aktiviteterna har skapat förutsättningar för nya relationer mellan deltagare och gett deltagare möjlighet att pröva nya ämnen och uttryckssätt. Att på ett väldigt tillgängligt sätt erbjuda eget kulturskapande har gett deltagarna fler möjligheter att uttrycka sig och sin situation på som i förlängningen stärker individerna och ger samhället fler röster. Många av deltagarna har inte andra fritidsaktiviteter och upplevelsen är att de uppskattar aktiviteterna och efterfrågar mer.

Simaktiviteten har nått barn (och familjer) som är i behov av att stärka sin simkunnighet och som vanligtvis inte är i miljöer eller sammanhang kring havet/ skärgården. Aktiviteterna har bedrivits av fritidshetens personal tillsammans med fyra unga ledare via Göteborgs Stads Feriearbete. På detta vis har arbetet med unga ledare stärkts. Dessa unga ledare blir också bra förebilder bland barn och unga.

Insatserna för demokrati stärker arbetet med normkritik bland stadens unga genom att inkludera aktiviteter (diskussioner, samarbetsövningar, workshops kring normer och valåret mm). Bland annat har samordnare för ungdomsfullmäktige i Göteborgs Stad träffat ungdomarna för dialog. På detta vis ökar kunskapen om frågor och utmaningar som ungdomar möter och upplever. Genom att samla ungdomar med olika bakgrund och hemvist kring ett intresse (kultur och demokrati) blir förståelsen för andra ungdomars bakgrunder och förutsättningar större. Förhoppningen är att Demokratidagen ökar ungas möjligheter att göra sin röst hörd i frågor som berör och engagerar. Att den ökar förståelse för demokratiska processer bland unga i staden. Att politiker och tjänstepersoner, genom



att möta ungdomar, lyssnar in idéer och behov för framtida arbete inom den ordinarie verksamheten.

Utveckling av främjande/förebyggande arbete lokalt kring ANDTS

Första steget i utvecklingsfasen det vill säga en kartläggning är klar i februari 2023. Det möjliggör för fortsatt arbete.

Prioriterat område: Den psykiska ohälsan ska minska

Insatser:

Främja rörelse och glädje inom verksamheten [Växthuset](#) (klicka på länken för mer information)

Fysisk aktivitet är en viktig friskfaktor för att öka välbefinnande samt en förebyggande faktor mot fallskador, särskilt för gruppen 65 år och äldre och för personer med funktionsnedsättning. Växthuset är en unik verksamhet i sydvästra Göteborg som stimulerar rörelse, glädje och gemenskap hos ovan nämnda målgrupper. Växthuset är en tillgänglighetsanpassad träningslokal som används av olika kommunala verksamheter. Här finns också träningsgrupper för allmänheten som är anpassad till olika funktionsnivåer. Träningen syftar till att öka och bibehålla kondition, styrka, balans, gångförmåga och rörlighet för att underlätta det du vill göra i vardagen. Olika aktiviteter har anordnats under året för att öka styrka och balans hos deltagarna, bland annat Tai Chi och anpassad träning som kallas för Balanslyftet. Träningstillfällen har varit på inomhus men även utomhus. Ett flertal träningstillfällen har skett på olika mötesplatser och träffar har även genomförts med avsikt att sprida kunskap om vikten av träning. Under hösten har samarbeten etablerats i syfte att sprida information om verksamheten och för att nå personer för att berätta om möjligheten att ingå i en träningsgrupp.

Stöd för familjer vars barn har drabbats av sjukdom/diagnos

Målgruppen för den här riktade insatsen är familjer/föräldrar som har hemmavarande barn som får/har en diagnos som kan handla om funktionsvariation eller sjukdom. Familjen har svårt att få ihop livspusslet och stressnivån är hög på grund av tillfällig kris och en komplex problembild. Familjen har ett omfattande behov av stöd gällande kontakter med olika myndigheter. Funktionen "samverkande koordinator" fungerar som en resurs för familjerna men även professionella som möter målgruppen kan få lotsning i olika frågor. Insatsen är frivillig och "samverkande koordinatörer" arbetar på familjens uppdrag. I nära samarbete med familjen kartläggs de behov som finns kopplade till problembilden. "Samverkande koordinatörer" hjälper familjen att strukturera, kartlägga och förtydliga. De coachar, stärker och avlastar. Insatsen präglas av en tro på föräldrarnas egen grundläggande förmåga. Under året har 20 familjer fått hjälp och förfrågningar har kommit från hela sydväst.

Studenters psykiska hälsa

De flesta studenter tillhör målgruppen unga vuxna. Unga vuxna i form av högskolestudenter uppvisar en sämre psykisk hälsa jämfört med jämnåriga som förvärvsarbetar [visar studier](#) som Folkhälsomyndigheten sammanställt på nationell nivå. I sydvästra Göteborg bor många studenter och studenter har uppmärksamats som målgrupp kring psykisk hälsa utifrån ett initiativ som kommer från målgruppen själva. Efter dialog med studenter startade en arbetsgrupp kring studenters psykiska hälsa. Förutom representation av utvecklingsledare folkhälsa från samtliga stadsområden i staden ingår representanter från Chalmers tekniska högskola och Göteborgs universitet. En kartläggning av studenters behov av hälsofrämjande och förebyggande insatser samt vilket stöd som finns att få har gjorts. Ett femtiotal verksamheter som möter studenter i sitt uppdrag samt civilsamhällets organisationer tillfrågades. Svaren analyserades av arbetsgruppen. Genom workshops har studenter själva formulerat förslag på möjliga åtgärder för att främja studenters



psykiska hälsa. Under hösten bjöd arbetsgruppen in till konferensen *Studenters psykiska hälsa– en stor samhällsutmaning* för att sprida kartläggningens resultat. Konferensen hade också till syfte att fungera som startskott för ett framtida nätverk för funktioner som möter studenter i sitt uppdrag. Cirka 150 deltagare deltog på konferensen med bred representation. Utvecklingsledare Folkhälsa inom ramen för Västra Göteborgs arbete kom med i arbetet under hösten 2022.

Aktörer:

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen för **Växthusets** verksamhet. När det gäller det stöd **”samverkande koordinatörer”** ger så samverkar de med alla som finns för familjen. Det handlar om andra förvaltningar i staden såsom förvaltningen för funktionsstöd, grundskoleförvaltningen, förskoleförvaltningen, utbildningsförvaltningen men även BUP, barn- och Ungdomshabiliteringen, primärvård, specialistvård, Försäkringskassan, Skatteverket, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Svenska Kyrkan, frivillighetsorganisationer, etc.

Studenters psykiska hälsa: Socialförvaltningarna i samtliga stadsområden, Västra Götalandsregionen, Chalmers tekniska högskola, Göteborgs universitet och studentkårer.

Vilka är de främsta effekterna (resultat/lärdomar av insatserna)?

När det gäller **Växthuset** så har träning god effekt på psykiskt välmående. Växthuset skapar även förutsättningar för människor att mötas och att ingå i ett sammanhang som också är av vikt för upplevelsen av psykisk hälsa. En utvärdering har genomförts och flera av de som svarade deltar inte i annan gruppträning. Flera av deltagarna har påtalat att balans eller yrsel är ett problem och vi vet att träning av styrka och balans minskar fallrisken. I utvärderingsenkäten har deltagarna uttryckt synpunkter i positiva ordalag och många deltagare har sagt att träningen förbättrat deras funktion och känns viktig för att bibehålla funktionen.

När det gäller **”Samverkande koordinatörer”** så är målet att föräldrar ska klara sig på egen hand. När målen, vilka är satta av föräldrarna, är uppfyllda avslutas uppdraget i samförstånd med föräldrarna. Vid avslut säger föräldrarna att de av egen kraft och egen förmåga klarar av att hantera sin vardag runt barnen och sig själva. Detta innebär att det professionella nätverk som finns runt familjen samverkar och samordnar sina insatser så att det upplevs hjälpsamt och framåtsyftande för familjen. Föräldrarna berättar att de bättre förstår sammanhanget, vet vart de ska vända sig, vet vilka rättigheter de har samt vilket stöd de kan söka. Familjer såväl som professionella känner en avlastning, tydlighet och en möjlighet att fokusera på det som behövs fokusera på. Under 2022 har fler familjer än tidigare år haft en svår situation med omfattande problematik och en tung vardag som påverkar hela familjesystemet.

Konferensen *Studenters psykiska hälsa– en stor samhällsutmaning* utvärderades av deltagarna som fick svara på om de fått med sig nya lärdomar, om de saknade något osv. Många positiva, konstruktiva kommentarer inkom som gav oss hopp om att konferensens innehåll givit en viss insikt i studenters situation vad gäller psykisk hälsa.

Prioriterat område: Skapa hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen

Insatser:

Sju **vandringar med digital guidning** togs fram inom stadsområde Sydvest under 2021. Syftet med vandringarna är att främja fysisk aktivitet i kombination med ett lärande, utöka utbudet av utomhusaktiviteter i närområdet, främja integration genom kunskap om närområdet med hjälp av



digitala vandringar, främja upplevelsen av trygghet i närområdet. Vandringarna som består av vägbeskrivning och berättelser om ett områdes historia och/eller byggnadsarkitektur, finns på svenska, lättare svenska, några finns på arabiska och somaliska. Under 2022 har ljudböcker publicerats och vandringarna har översatts till engelska. Alla som har ett lånekort och en mobiltelefon kan gå vandringarna, ensam eller med sällskap genom att lyssna via en app i telefonen, *Libby by Overdrive* (Biblioteken i Göteborg).

Cykelaktiviteter i Tynnered

Under året har fyra nybörjarkurser och en fortsättningskurs genomförts i Tynnered. Dessvärre avbröt flera personer kurserna på grund av sjukdom men sammanlagt har 25 personer lärt sig cykla. Tio personer deltog på fortsättningskursen som har fokus på att deltagarna ska få självförtroende att cykla genom att bland annat göra cykelutflykter. Under året har ett idéburet och offentligt partnerskap arbetats fram kring cykelkurserna för 2023.

Det finns två så kallade **frivilligcentraler** i sydvästra Göteborg. En frivilligcentral är en mötesplats för alla. Verksamheterna skapar möten mellan människor och skapar förutsättningar för att utveckla informella nätverk i närområdet. Det är besökarna som formar innehållet utifrån behov, intresse och färdigheter. Under året har utvecklingsledare folkhälsa tillsammans med medarbetare i förvaltningen samt samverkansparter startat en process för att utveckla frivilligcentralerna i offentliga och idéburna partnerskap.

Aktörer:

Hälsoteket i Väster, Frölunda bibliotek, Cykelfrämjandet, Familjebostäder, Flatåskyrkan, Frölundakyrkan.

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Marknadsföring av de **digitalt guidade vandringarna** måste göras regelbundet på olika sätt för att olika målgrupper ska kunna ta del av dem och för att de ska få den verkan vi hoppas på.

Det är positivt att leda **cykelkurserna** i ett samarbete mellan personal från Cykelfrämjandet och Hälsoteket i Väster. En deltagare från tidigare år deltog i år som hälsoguide för att hjälpa till att instruera på en kurs. I år gjordes elektroniska utvärderingar vilket endast gav fjorton svarande, vilket är färre svarande än när utvärderingarna görs på plats. Av dem var alla nöjda med kursen och fem deltagare svarade att de vill engagera sig i framtiden för att lära andra att cykla.

Prioriterat område: Skapa förutsättningar för åldrande med livskvalitet

Insatser:

Främja social samvaro och motverka isolering

Under sommaren anordnades vid åtta tillfällen underhållning i Bergkristallparken i Tynnered, *Allsång i Parken*. Bergkristallparken är en generationsöverskridande mötesplats. Aktiviteten syftade till att locka seniorer till parken efter lång period av pandemi. Allsången verkar även för att främja en miljö att vara trygg i såväl som att främja psykisk hälsa. Mellan 30–70 personer deltog per tillfälle.

I syfte att verka för ett digitalt "innanförskap" har ett antal surfplattor köpts in. I äldre samt vård- och omsorgsförvaltningens öppna verksamhet för seniorer i sydväst kommer möjlighet ges att låna hem en surfplatta för en period. Uppföljning av insatsen kommer att ske under 2023. Fokus för uppföljning kommer att vara om möjligheten att låna hem en surfplatta främjar digital säkerhet (att ha tid till att testa sig fram i lugn och ro) samt om det kan bidra till ett åldrande med livskvalitet i att



Hitta vägar till bredare samverkan mellan olika aktörer gällande hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter för personer 65 + och uppåt

I stadsområde sydväst finns en stor andel äldre och samhället står inför utmaningar i och med att äldre i dag lever allt längre. Ju äldre vi blir ju fler omsorgsinsatser behövs för individer. Att arbeta hälsofrämjande och att förebygga ohälsa på olika sätt är väsentligt. Det är en fördel om många aktörer som verkar för målgruppen involveras i utmaningen. För medel som överfördes från 2021 till 2022 har ett arbete pågått för att undersöka förutsättningarna för att hitta vägar till bredare samverkan mellan olika aktörer gällande hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter för personer 65 + och uppåt. Arbetet har varit av undersökande karaktär och har också inneburit att utröna vilka behov som finns för målgruppen i två områden, nämligen i Södra skärgården och i Älvsborg. Förhoppningen är att den rapport som skrivits med titeln "Samverkan för ett mer hälsosamt åldrande?" kan bli ett diskussionsunderlag för vidare utveckling i frågan, rapporten bifogas.

Utomhusmiljö för seniorer

I syfte att fram mer kunskap om utomhusmiljöers/platsers betydelse för att skapa livskvalitet och god hälsa kopplat till seniorer har ett arbete gjorts av en student inom ramen för masterstudier i Miljöpsykologi/Landskapsarkitektur (Outdoor Environments for health & wellbeing master-program på SLU). Ett område i sydvästra Göteborg undersöktes, nämligen Tångudden. Kopplat till området togs en utvecklingsplan för naturbaserade interventioner för målgruppen fram. För att sprida resultatet och kunskapen hölls en föreläsning för medarbetare inom olika verksamheter som verkar för målgruppen, med fler.

Aktörer:

Äldre samt vård - och omsorgsförvaltningen; Hälsofrämjande och förebyggande sydväst samt Rehab.

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Underhållningen i parken syftade till att främja psykisk hälsa. Aktiviteten kan ha attraherat personer som ej varit socialt aktiva i pandemin. Det var många som lockades att delta vid dessa tillfällen som vanligtvis inte går till mötesplatsen när den är öppen för drop-in vilket var positivt. Förhoppningsvis kommer dessa personer att komma till mötesplatsen framöver.

Utomhusmiljö för seniorer: Ökad kunskap hos medarbetare om utomhusmiljöers betydelse för livskvalité och hälsa.

Arbetet med att **hitta vägar till bredare samverkan mellan olika aktörer gällande hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter för personer 65 + och uppåt** har gett en större insikt om seniorers situation i två områden i sydväst samt hur olika aktörer ställer sig till samverkan kring ovan. Frågeställningar för vidare diskussion i ämnet har tagits fram i en rapport som förhoppningsvis kan bidra till diskussioner och en utveckling till förmån för målgruppen.

2. Utvecklingsområden i det lokala folkhälsoarbetet

Beskriv den lokala processen med folkhälsoråd/stadsutvecklingsråd eller liknande dialogforum där hälso- och sjukvårdsnämnden deltar

Ett samhällsutvecklingsråd finns i socialförvaltningen sydväst. Syftet med rådet är att med en bred tvärssektoriell förankring skapa förutsättningar för att erfarenheter från medborgare, förvaltningar,



myndigheter, organisationer i socialnämnd sydväst tas tillvara för att utgöra ett stöd för strukturerade insatser i samhällsplaneringen och folkhälsoarbetet. Rådet ska särskilt fördjupa aspekter inom stadsutveckling, miljö och hållbarhet, folkhälsa, trygghet, demokrati och medborgardialog. Ett av fem tillfällen under året avsätts för dialog mellan representanter från Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd och från socialnämnd sydväst. Ytterligare en dialog mellan parterna har förts utanför samhällsutvecklingsrådet.

Beskriv hur det lokala folkhälsoarbetet (inom ramen för folkhälsoavtalet) bidragit till att öka andelen elever med fullföljda studier

Att skapa möjligheter för barn och unga att delta och upptäcka meningsfulla fritidsaktiviteter och ha roligt kan stimulera till att studierna går bättre. Att kunna simma är också ett krav för att få godkända betyg i skolan. Arbetet med att ta fram ett årshjul i södra skärgården är också ett led i att öka andelen elever med fullföljda studier.

Redogör för om och hur det lokala folkhälsoarbetet utformats för att nå prioriterade grupper i syfte att minska skillnader i hälsa

Genom att möjliggöra för funktionen **samverkande koordinatörer** har arbetet och stödet nått till målgruppen familjer med en mycket komplex situation.

Studenters psykiska hälsa: Unga vuxna i form av högskolestudenter uppvisar en sämre psykisk hälsa jämfört med jämnåriga som förvärvsarbetar enligt studier. I och med arbetet kring studenters psykiska hälsa riktas nu uppmärksamhet till målgruppen. Utvecklingsarbetet är ett initiativ för att uppmärksamma gruppen och på sikt minska skillnader i hälsa mellan studenter och förvärvsarbetande genom att stärka samverkan mellan de parter som möter studenter på ett eller annat sätt.

Flera insatser har gjorts för **barn och unga** i de områden som har socioekonomiska utmaningar. Sydväst har en stor andel seniorer. Södra skärgården är det område som har störst andel äldre/invånare i Göteborg. Flera insatser har gjorts till förmån för målgruppen under året.

På vilket sätt har arbetet med prioriterade gruppers inflytande och delaktighet utvecklats och tagits tillvara?

Samverkande koordinatörer arbetar på uppdrag från familjen, således är medinflytandet för målgruppen hundra procentigt.

Simaktiviteterna och insatserna för demokrati som har varit under året har utvecklats utifrån deltagarenkäter/utvärderingar föregående år i syfte att öka delaktighet och inflytande bland barn och unga kring utformningen av aktiviteterna. Demokratidagen utformades tillsammans med en ungdomsgrupp som valde dagens tema, föreläsare, workshops och mat. Ungdomarna var också med och arbetade under dagen och fick vara med och leda olika workshops samt hjälpa till med mat och utställningar i korridoren på Frölunda Kulturhus.

När det gäller **Allsång i parken** har målgruppen varit delaktiga med önskemål kring underhållningen.

3. Övrigt

Om det är relevant, redogör för reflektioner eller iakttagelser gällande exempelvis organisatoriska förändringar i stadsdelen eller förändringar i samhället som kan komma att påverka de prioriteringar som anges i handlingsplanen inför dess årliga revidering

Det finns två utvecklingsledare folkhälsa i stadsområde sydväst, en per tidigare stadsdel. Ett byte av utvecklingsledare folkhälsa har skett då en person slutade och en ny person började. Under hösten har en del tid gått till att introducera ny person in i arbetet såväl som att förbereda tillsammans inför det nya samverkansavtalet om folkhälsoarbete 2023–2025. Det nya avtalet gäller för hela stadsområde sydväst och innebär att släppa inriktningen på de tidigare stadsdelarna. Under 2022 har utvecklingsledare folkhälsa arbetat mer i samarbete i olika insatser än tidigare. Insatser som tidigare endast har riktats till en av stadsdelarna har under året utvecklats till att gälla hela sydväst vilket har varit positivt. Diskussioner med olika samarbetsparter kring samarbete kring folkhälsoinsatser har förts gemensamt. Med anledning av Göteborgs Stads nya organisation har nya strukturer för samverkan kring befolkningsinriktat arbete mellan Göteborgs stads olika förvaltningar utvecklats, vilket också har påverkat arbetet kring folkhälsa. Nya rutiner för folkhälsoarbetet har tagits fram.

4. Ekonomisk redovisning

Överföring av medel från 2021 till 2022

Verksamhetsmedel, 500 tkr inom ramen för samverkansavtalet för folkhälsoinsatser 2021 överfördes till 2022 enligt beslut i HSNG 2021-11-23. Följande insatser var planerade och har utförts.

- Målgrupp barn och unga (300 000 kronor) - Främja simkunnighet och insatser gällande demokrati.
- Målgrupp seniorer (200 000 kronor) - Hitta vägar till bredare samverkan mellan olika aktörer gällande hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter för personer 65 + och uppåt.

500 tkr kronor mötte Göteborgs Stad upp redan under 2021 varför summan ligger i en egen kolumn i den ekonomiska redovisningen i tabellform som görs på nästa sida.

Redovisning av medel

	Budget 2022			Utfall 2022		
	HSNG	SDN	Övrigt	HSNG	SDN	Övrigt
Ingående medel från 2021	1442 280	1442 280	500 000 från 2021	1442 280	1442 280	500 000 Från 2021
Administration: Utvecklingsledare folkhälsa lön (inkl. lönebikostnader) och omkostnader (admin., kostnader, resor, kurser etc.)		684 560			667 102	
Folkhälsoinsatser enligt handlingsplanen:						
Ge barn en god start i livet	150 000					
Ge barn goda förutsättningar genom skolaren	712 280	657 720	300 000	787 718	475 000	300 000
Psykisk ohälsa ska minska	250 000	100 000		250 000	100 000	
Skapa hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen	190 000			100 164		
Skapa förutsättningar för åldrande med livskvalitet	140 000		200 000	131 380	27 160	200 000
SUMMA	1442 280	1442 280	500 000	1269 262	1269 262	500 000
Återbetalning till HSNG	173 018 kr har återbetalats					